

INTERJÚ BANAI PÉTER BENŐVEL

Stabil a büdzsé, de van még mit tenni

A tárcáknak augusztus elejéig kell a Magyar Államkincstárnak bejelenteniük részletes zárolási javaslatukat – közölte lapunknak adott interjújában Banai Péter Benő, a Nemzetgazdasági Minisztérium költségvetésért felelős államtitkára. Úgy tűnik, hogy teljesültek az online kasszákkal kapcsolatos minisztériumi elvárások, mivel az áfacsalásban leginkább érintett kiskereskedelmi szektoroknál az első negyedévben 29 százalékkal nagyobb áfabevétel folyt be a tavalyi hasonló időszakhoz képest.

Wiedemann Tamás

→ Két héttel ezelőtt döntött úgy a kormány, hogy 110 milliárd forintot záról a költségvetésben elővigyázatosságként. Veszélyben a hiánycél?

– Az elemzői konszenzus szerint idén a magyar költségvetés hiánya a GDP három százaléka alatt teljesül, miközben az Európai Bizottság tavaszi prognózisában is 2,9 százalékos deficitet jelzett előre. Az elmúlt hónapok folyamatai miatt ugyanakkor a kabinet célszerűnek látta egy óvatossági, biztonsági intézkedés meghozatalát.

→ Mi indokolja a zárolást, mi lesz a menetrend?

– A költségvetési törvényben még 2,4 százalékos inflációval számolt a tárcsa, a konvergenciaprogramban pedig 0,8 százalékos fogyasztói árdrágulást ütemezett. Úgy tűnik, hogy az infláció miatt, ami az idén eddig gyakorlatilag nulla százalék körül mozog, némileg kevesebb áfabevétellel kalkulálhat a költségvetés. Emellett úgy döntött a kormány, hogy bővíti a közfoglalkoztatás keretében dolgozók létszámát, ami 47,3 milliárd forintos extra kiadást jelent a büdzsének. Nem feledkezhetünk meg az Európai Bizottságról sem, amellyel komoly vitáink vannak néhány projekttel kapcsolatban. Brüsszel azt vizsgálja, hogy mennyire volt szabályos egy-egy támogatási program kivitelezése. Konkrétan az útpítói cégek esetében jogosan írta-e elő a magyar kormány – minőségbiztosítási okokra hivatkozva – a saját aszfaltkeverő üzem meglétét bizonyos távolságon belül. Bízom abban, hogy olyan megállapodás születik, ahol mindkét fél megnyugtató módon zárja le a vitát. Ma még nem tudjuk, hogy mi lesz a döntés, ezért óvatossági lépésként a költségvetésben nagyobb tartalmat kell képezni. A tárcáknak augusztus elejéig kell a Magyar Államkincstárnak bejelenteniük részletes zárolási javaslatukat. Az év utolsó hónapjaiban derül ki, hogy a kormány a makrogazdasági, és az államháztartási mutatók tudatában fel tudja-e szabadítani az összeget.

→ Ezek szerint arra számít a kormány, hogy a magyar érvek nem győzik meg Brüsszelt?

– Emlékeztet a tavaly lezárult mérnökögyes vitánk az Európai Bizottsággal, amely hosszú egyeztetéseket követően úgy oldódott meg, hogy Magyarországtól nem vett el uniós forrást Brüsszel, ugyanakkor bizonyos programoknál csak kisebb arányú uniós finanszírozást használt fel hazánk. A fennmaradó összeget Magyarország nem vesztette el, hanem új projektekre költhette. Ez azonban azzal járt, hogy a költségvetésnek kellett fedeznie a megnövekedett hazai önrészt. Azt gondolom, hogy akkor jár el felelősen a kabinet, ha minden eshetőségre felkészül.

→ A 110 milliárd forintos zárolásból csupán 39,4 milliárd forint érinti a tárcákat. Nagy hányadot tesz ki ugyanakkor a beruházási alap megkurtítása. Mi lesz a futó és tervezés alatt álló projektekkel?

– Minden beruházás megvalósul, de nem feltétlenül idén. A nagyberuházások természete, hogy nem mindig tudnak egy év alatt megvalósulni, mivel van tervezési, közbeszerzési, kivitelezési fázisa a projektnek, ami megelőzi a szerződéskötést. Áttekintettük a tervezés alatt álló és a már futó beruházásokat, amelyek közül több eleve 2014–2015 között valósul meg, annak ellenére, hogy a fedezete az idei büdzsében már szerepel. Olyan eset nem lesz, hogy a vállalkozók által már beadott számlát nem egyenlíti ki az állam. Az azonban előfordulhat, hogy egyes projektek megvalósulása átcúsúzik a következő évre.

→ Nem csak az aszfaltos ügy volt forró téma Brüsszelben, hanem az uniós támogatási rendszer hazai átalakítása is. Mennyire sikerült az Európai Bizottság kétélyeit eloszlatni a Lázár János vezette Miniszterelnökség uniós támogatásokkal kapcsolatos teljhatalmáról?

– Hangsúlyozni szeretném, hogy az uniós támogatások intézményrendszerének magyar átalakítása miatt semmilyen forrásfelfüggesztés nem történt. További pozitívum, hogy lezáródní lát-szik a vita az Európai Bizottsággal. Az irányí-

Fotó: Bach Máté

Az a célunk, hogy mérhető legyen, a büdzsé egy adott feladatra mennyit és milyen hatékonysággal költ

tó hatóságok és a közreműködő szervezetek át-szervezése meglátásunk szerint az uniós támogatások hatékonyabb felhasználását segíti. Ab-ból indult ki a kabinet, hogy a közpénzek elosz-tását közfeladatokat ellátó szerve-zet végezze el különböző kft.-k és egyéb gazdasági társulási formák helyett. Megjegyzem, nincs is olyan uniós előírás, hogy milyen szervezeti rendszerben, milyen formában kell egy tagállam-nak a közvetítői feladatokat el-látni. Az intézményi átalakítás logikailag alátámasztható, semmilyen közösségi jogszabályt nem sért. Természetesen ez érdemi változtatás, amit a bizottságnak is át kellett te-kintenie. Az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság elkészítette a jelentését, amiből a kormány arra következtetett, hogy megnyugtató módon le lehet zárni a vitát.

→ Több nemzetközi tanulmány is szól arról, hogy nem árt a magyar államnak a spórolás, mivel régiós összehasonlításban is magasnak tűnik a költségvetés 50 százalékos újraelosztási aránya a szomszédos országok 35–45 százalékos rátájával szemben.

– Magyarország az elmúlt négy évben komoly eredményeket ért el, de valóban van még feladatunk. Ami a sikereket illeti: az elmúlt évek munkájának eredményeképp mára gyakorlatilag az összes főbb makrogazdasági mutatónk igen kedvező. Gondolok itt a három százalék alatti hiány elérésére, amitől 2010 előtt Magyarország sajnos igen távol volt. Húszéves csúcson a foglalkoztatás, és sikerült beindítani a gazdasági növekedést is, a legutóbbi adatok kifejezetten imponálóak. Ne felejtjük el azt sem, hogy olyan stratégiai átalakítások is lezajlottak, mint az önkormányzati finanszírozás rendszerének megújítása. A kormány átvállalta ugyan az önkormányzatok teljes adósságát, ami természetesen forrásátcsoportosítással is járt, de „cserébe” a helyi önkormányzatoknak felelős gazdálkodást kell folytatniuk, s ezt az új önkormányzati szabályrendszer biztosítja. Elismerem ugyanakkor, hogy van még tennivaló, például az egészségügyi rendszer megkezdett megújításában is.

→ Ha már a spórolásnál tartunk, a közalkalmazottak létszáma mintha nem akarna dinamikus csökkenni. Mi ennek az oka?

– A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2010-ben 685 ezer alkalmazott dolgozott a költségvetési szektorban, miközben tavaly ez a szám 671 ezerre csökkent. 2012-ben 660 ezer ember

volt közszolgálati jogviszonyban. 2012-ről 2013-ra pedig csak azért növekedett a szám, mert a korábban gazdasági társasági formában működő kórházak visszaalakultak költségvetési szervvé, így az érintett dolgozók is a költségvetési szektor statisztikáiban jelentek meg. Az átalakulással viszont véleményem szerint tiszta szervezeti viszonyok jöttek létre az egészségügyben.

→ Varga Mihály tárcavezető legújabbban feladatalapú finanszírozásról beszélt a költségvetéssel kapcsolatban. Mit jelent ez a gyakorlatban?

– A jelenlegi költségvetés intézményeket sorol fel, vagyis egy minisztérium és azok háttérintézményeinek a bevételi és kiadási oldalát tartalmazza. Ezen túlmenően vannak az úgynevezett fejezeti kezelésű előirányzatok, vagyis azok az összegek, amelyeket az intézmény nem magára költ. A feladatalapú finanszírozás tulajdonképpen az elvégezendő feladatokra koncentrált, majd megnezi, hogy mennyibe kerül a célok elérése. Rengeteg munkaanyag készült és készül házon belül az átállás módjáról, éppen ezért konkrétumokról csak később tudok beszámolni. Szeretnénk azt elérni, hogy még ebben a kormányzati ciklusban elkezdődjön egyfajta szemléletváltás a költségvetés összeállításában és végrehajtásában. Az a célunk, hogy mérhető legyen az, hogy a büdzsé egy adott feladatra mennyit költött és az intézkedésre fordított összegeket milyen hatékonysággal költötte el az állam.

→ Tavaly volt az első év, amikor tisztán egykulcsos, 16 százalékos szja szerint adóztak a foglalkoztatottak. Mennyit bukkott a büdzsé az átalakítással?

– Az egykulcsos szja a munkát középpontba helyező kormányzati gazdaságpolitika szerves része, s ez a gazdaságpolitika – az említett makrogazdasági mutatók alapján – sikeres. Nem gondolom tehát, hogy kizárólag „költségvetési bukásként” kell jellemezni az említett változást. A közvetlen költségvetési hatás persze jelentős. A kormány az egykulcsos személyi jövedelemadónak és a családi adókedvezménynek

köszönhetően 2011-ben 475 milliárd forintot, 2012-ben 459, míg tavaly 540 milliárd forintot hagyott a munkavállalók zsebében. Idén a családok járulékkedvezményének megteremtésével várhatóan 600 milliárd forintra növekszik ez az összeg.

→ Az online kasszák esetében már ismertek a számok, arról azonban kevés szó esik, hogy mennyivel csökkentek az áfacsalások.

– Az intézkedés pozitív hatását igazolják egyes ágazatok bevallási adatai. Az áfacsalásban leginkább érintett kiskereskedelmi szektoroknál az első negyedévben 29 százalékkal, 17 milliárd forinttal több áfabevétel folyt be az államkasszába a tavalyi hasonló időszakhoz képest. A teljes kereskedelmi szektor pedig 55 milliárd forinttal, 15 százalékkal teljesített jobban a vizsgált időszakban.

→ Az eredmények tükrében logikus volna bevezetni a vállalkozások esetében a kötelező online utalást, amellyel nyomon követhető lenne a számlák útja a szállítótól a fogyasztóig...

– Magyarország már sokat tett az adókijátszás elleni küzdelemben. 2013 január elsejétől bevezette a kormány a tételes áfaösszesítő nyilatkozatot. Ennek lényege, hogy az áfa alanya a termék értékesítése/beszerzése vagy szolgáltatás nyújtása/igénybevétele esetén azokról a számlákról, amelyekben az áthárított áfa összege eléri a kétféle forintot (mintegy 7,4 millió forint nettó érték esetén), számlánként törvényben meghatározott részletességgel nyilatkozik. Ezzel párhuzamosan tavaly korlátoztuk a készpénzfizetést, mivel a feketegazdaság egyik jellemzője a nehezen ellenőrizhető készpénzforgalom. E szerint a pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózó egy naptári hónapban legfeljebb 1,5 millió forint összegben teljesíthet készpénzszolgáltatást. Munka persze minden területen van; költségvetésért felelős vezetőként magam is szívesen veszek újabb javaslatokat.

Nincs olyan uniós előírás, hogy milyen szervezeti rendszerben kell egy tagállamnak a közvetítői feladatokat ellátni. Az intézményi átalakítás semmilyen közösségi jogszabályt nem sért.